

“FOLK - THAI - TIME”
THE FIRST CONCEPTUAL ART EXHIBITION
THE BHIRASRI INSTITUTE OF MODERN ART
MAY 14 - JUNE 8 1986

“พื้นบ้าน - ไทย - เวลา”
นิทรรศการ ศิลปะแห่งความคิด
หอศิลป์ พีระศรี 14 พ.ค. - 8 มิ.ย. 2529

Rama IX Art Museum Foundation

B-CAT-1-036A

บริการทุกระดับประทับใจ
Dedicated to Banking Excellence

FOREWORD

For the Bhirasri Institute of Modern Art 12th Anniversary Exhibition, A number of artists have been invited to participate in a Conceptual Art show, on the provided them of FOLK-THAI-TIME. The purpose of the project is to provide a forum for the Thai artists working in Conceptual Art, and also to provide the art form its introduction to the Thai public.

While some aspect of Conceptual Art is anti-art and is against its over-commercialization, the same situation isn't true in the Thai context. More usefully, Conceptual Art can be and antidote to the local contemporary art trend of going along with the prevailing international fashions and forms, with too little thinking of the contents.

The organiser has noticed the usual lack of common cultural experiences among the participating artists. They have Their diverse backgrounds: from Otis/Parsons, Los Angeles, to the traditional Chiangmai up north. It has been agreed, therefore to devise a common theme, or a common denominator, from which all of them can start working. To impose a theme could invite rejection from the artists. However, the reward can also be great in that the artists as a group could develop a common intellectual and cultural experience from it.

I am pleased to report that the artists concerned have gamely taken up the challenge. They have made some interesting points on the subject. They have contributed to the thinking and the building up of a picture of the complex and controversial issue which is central to Thai culture.

Chatvichai Prommadattaveti
Director - Bhirasri Institute of Modern Art

คำนำ

ศิลปะแห่งความคิด (CONCEPTUAL ART) เป็นงานศิลปะแนวใหม่ ที่ได้รับการแนะนำในเมืองไทยมาเป็นระยะ ๆ จนค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นอย่างเรียบง่ายภายใน 4 - 5 ปี มานี้ ลักษณะที่เด่นชัดของงานแนวนี้ อยู่ที่การเน้นสื่อความคิดเป็นหลัก โดยเชื่อว่า "ความคิดคือศิลปะ (ART IS CONCEPT, CONCEPT IS ART)" โดยไม่ได้มุ่งที่จะเน้นถึงความงาม ตามหลักสุนทรียภาพ ในทฤษฎีศิลปะ ที่เคยสอนกันมาในอะแคเดมีต่าง ๆ นอกจากนั้นการสร้างงานหลายชิ้นในแนวนี้ ไม่ได้มุ่งให้ผลงานเป็นถาวรวัตถุ แม้จะมีการบันทึกไว้ก็ตาม โดยผ่านกรรมวิธี ถ่ายภาพ หรือวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือบางทีก็มีแต่เพียงเสนอแนวความคิดเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ถือว่าสำเร็จแล้ว

การทำความเข้าใจกับงานแนว ศิลปะแห่งความคิด นี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมองผ่านสื่อสารที่ศิลปินนำมาแสดง โดยผ่านทางวัตถุ แนวคิดที่เขียนไว้ หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ศิลปินสร้างขึ้น

การก่อกำเนิดของ ศิลปะแห่งความคิด นั้น มีสาเหตุเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับการเดินเข้าสู่ระบอบการค้ำของศิลปะแนวอื่น ๆ ซึ่งศิลปินแนวใหม่นี้เชื่อว่าเป็นการทำให้ความก้าวหน้าของการสร้างสรรค์ศิลปะมีอุปสรรค

ในอีกด้านหนึ่ง ศิลปะแห่งความคิด คือความเคลื่อนไหวใหม่ ของกระบวนการสร้างสรรค์ที่พยายามสลัดทิ้งวิธีผลิตแบบอุตสาหกรรม หรือขั้นตอนอุตสาหกรรม (เช่น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผลิตจากโรงงาน) หันกลับเข้าสู่ ภูมิปัญญา กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่สามารถรวมเอาวิธีการสร้างงานศิลปะทั้งหลายทั้งปวง เข้ามาไว้กว้างขวางที่สุด นับตั้งแต่การใช้สื่อในรูปของ การแสดง (PERFORMANCE ART, HAPPENNING ART), บทกวี รูปธรรม (CONCRETE POETRY), งานวรรณกรรม, งานด้านเสียงและท่วงทำนอง (MUSIC), วิดีโอ หรือการจัดวางวัสดุ (IN-STALLATION) ตลอดจนการใช้วัสดุสำเร็จรูป การนำเสนอกรรมวิธีที่เป็นระบบ (PROCESS ART) ฯลฯ

ในวาระครบรอบ 12 ปีของหอศิลป์ พีระศรี เพื่อเป็นการแสดงถึงเจตนารมณ์ของหอศิลป์แห่งนี้ ที่ต้องการสนับสนุนงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินไทย การจัดงานศิลปะแห่งความคิดครั้งนี้ จึงไม่เพียงแต่เป็นการกระทำให้บรรลุเจตนารมณ์ที่กล่าวมาเท่านั้น แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กับกระบวนการสร้างสรรค์แนวใหม่ได้แสดงออกอย่างสมบูรณ์เป็นครั้งแรกในประเทศไทยโดยศิลปินคนไทยอีกด้วย

FOREWORD

For the Bhirasri Institute of Modern Art 12th Anniversary Exhibition, A number of artists have been invited to participate in a Conceptual Art show, on the provided them of FOLK-THAI-TIME. The purpose of the project is to provide a forum for the Thai artists working in Conceptual Art, and also to provide the art form its introduction to the Thai public.

While some aspect of Conceptual Art is anti-art and is against its over-commercialization, the same situation isn't true in the Thai context. More usefully, Conceptual Art can be and antidote to the local contemporary art trend of going along with the prevailing international fashions and forms, with too little thinking of the contents.

The organisor has noticed the usual lack of common cultural experiences among the participating artists. They have Their diverse backgrounds: from Otis/Parsons, Los Angeles, to the traditional Chiangmai up north. It has been agreed, therefore to devise a common theme, or a common denominator, from which all of them can start working. To impose a theme could invite rejection from the artists. However, the reward can also be great in that the artists as a group could develop a common intellectual and cultural experience from it.

I am pleased to report that the artists concerned have gamely taken up the challenge. They have made some interesting points on the subject. They have contributed to the thinking and the building up of a picture of the complex and controversial issue which is central to Thai culture.

Chatvichai Prommadattaveti

Director - Bhirasri Institute of Modern Art

คำนำ

ศิลปะแห่งความคิด (CONCEPTUAL ART) เป็นงานศิลปะแนวใหม่ ที่ได้รับการแนะนำในเมืองไทยมาเป็นระยะ ๆ จนค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นอย่างเงียบ ๆ ภายใน 4 - 5 ปี มานี้ ลักษณะที่เด่นชัดของงานแนวนี้อยู่ที่การเน้นสื่อความคิดเป็นหลัก โดยเชื่อว่า “ความคิดคือศิลปะ (ART IS CONCEPT, CONCEPT IS ART)” โดยไม่ได้มุ่งที่จะเน้นถึงความงาม ตามหลักสุนทรียภาพ ในทฤษฎีศิลปะ ที่เคยสอนกันมาในอะแคเดมี่ต่าง ๆ นอกจากนั้นการสร้างงานหลายชิ้นในแนวนี้นี้ ไม่ได้มุ่งให้ผลงานเป็นถาวรวัตถุ แม้จะมีการบันทึกไว้ก็ตาม โดยผ่านกรรมวิธี ถ่ายภาพ หรือวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือบางทีก็มีแต่เพียงเสนอแนวความคิดเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ถือว่าสำเร็จแล้ว

การทำความเข้าใจกับงานแนว ศิลปะแห่งความคิด นี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมองผ่านสื่อสารที่ศิลปินนำมาแสดง โดยผ่านทางวัตถุ แนวคิดที่เขียนไว้ หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ศิลปินสร้างขึ้น

การก่อกำเนิดของ ศิลปะแห่งความคิด นั้น มีสาเหตุเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับการเดินเข้าไปสู่ธุรกิจการค้าของศิลปินคนอื่น ๆ ซึ่งศิลปินแนวใหม่นี้เชื่อว่าเป็นการทำให้ความก้าวหน้าของการสร้างสรรค์ศิลปมีอุปสรรค

ในอีกด้านหนึ่ง ศิลปะแห่งความคิด คือความเคลื่อนไหวใหม่ ของกระบวนการสร้างสรรค์ที่พยายามสลัดทิ้งวิธีผลิตแบบอุตสาหกรรม หรือขั้นตอนอุตสาหกรรม (เช่น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผลิตจากโรงงาน) หันกลับเข้าสู่ ภูมิปัญญา กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่สามารถรวมเอาวิธีการสร้างงานศิลปะทั้งหลายทั้งปวง เข้ามาไว้กว้างขวางที่สุด นับตั้งแต่การใช้สื่อในรูปของ การแสดง (PERFORMANCE ART, HAPPENING ART), บทกวี วรรณกรรม (CONCRETE POETRY), งานวรรณกรรม, งานด้านเสียงและท่วงทำนอง (MUSIC), วิดีโอ หรือการจัดวางวัสดุ (IN-STALLATION) ตลอดจนการใช้วัสดุสำเร็จรูป การนำเสนอกรรมวิธีที่เป็นระบบ (PROCESS ART) ฯลฯ

ในวาระครบรอบ 12 ปีของหอศิลป์ พีระศรี เพื่อเป็นการแสดงถึงเจตนารมณ์ของหอศิลป์แห่งนี้ ที่ต้องการสนับสนุนงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินไทย การจัดงานศิลปะแห่งความคิดครั้งนี้ จึงไม่เพียงแต่เป็นการกระทำให้บรรลุเจตนารมณ์ที่กล่าวมาเท่านั้น แต่ยังจะเป็นการเปิดโอกาสให้กับกระบวนการสร้างสรรค์แนวใหม่นี้ได้แสดงออกอย่างสมบูรณ์เป็นครั้งแรกในประเทศไทยโดยศิลปินคนไทยอีกด้วย

เพื่อให้การแสดงผลงานร่วมของศิลปินแนวใหม่นี้ มีผลในทางสื่อสารและการต่อเนื่องทางพื้นฐานความคิดปรัชญาของไทยเรา คณะผู้จัดงานจึงได้วางแนวทาง ๆ เพื่อให้ศิลปินรับเชิญทั้งหมด มีเป้าหมายในการนำเสนอที่มุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้งานในส่วนทั้งหมดมีความเป็นเอกภาพ และมีพลังการแสดงออกอย่างสูงแล้ว ยังจะทำให้ศิลปินมีโอกาสดูแลกันคว่ำสร้างผลงานจากแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจาก “พื้นบ้าน” อันเป็น “ภูมิหลัง” ของศิลปินทั้งหมด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาและเสริมสร้างการต่อเนื่องทางแนวคิดได้ระดับหนึ่งด้วย

ในอีกด้านหนึ่ง การจัดงานครั้งนี้ จะทำให้ผู้ชมได้มีโอกาสชมงานศิลปะ โดยมีจุดเริ่มต้นที่แนวคิด (CONCEPT) เป็นหลัก มิใช่มุ่งแต่ศึกษาแนวทาง (STYLE) แต่อย่างเดียว

สำหรับสาเหตุที่หยิบยกเอาแนวคิด “พื้นบ้าน” มาใช้เป็นแนวในการแสดงครั้งนี้ สืบเนื่องมาจาก ความเข้าใจของผู้จัดว่า งานพื้นบ้านนั้น มีความเป็นอิสระในการสร้างงานโดยไม่มีวิธีและแบบแผนที่ตายตัว มีการแก้ปัญหาโดยฉับพลัน และผลของงานก็มุ่งไปสู่เจตนารมณ์เป็นอันดับแรก ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับกระบวนการสร้างงานแนว คอนเซ็ปชวลอาร์ต แต่แน่นอนข้อแตกต่างย่อมมีอยู่ในพื้นฐานความเชื่อ คตินิยม ระหว่างสมัยใหม่ และสมัยเก่า แต่ความพยายามครั้งนี้ จะทำให้ศิลปินได้ใช้เวลาในการค้นคว้าอย่างจริงจัง ที่จะทำความเข้าใจกับ “ความเป็นพื้นบ้าน” ของตนเอง แล้วนำออกมาสร้างในรูปแบบและเนื้อหาสมัยใหม่ ซึ่งย่อมเป็นสิ่งท้าทายต่อการสร้างแนวทางใหม่ ๆ เช่นนี้ขึ้น

หอศิลป์ พีระศรี ที่ได้จัดแสดงนิทรรศการศิลปะแห่งความคิด ขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในประเทศไทยนี้ มีความหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะเห็น ความคิดกึกก้องในการค้นคว้าสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ออกมา บรรลุไว้ในประวัติศาสตร์ศิลปะของยุคสมัยปัจจุบัน ของเมืองไทย

จุฬพล อภิสุข

หอศิลป์ พีระศรี

“พื้นบ้าน - ไทย - เวลา” :

ศิลปะแห่งความคิด : โดยศิลปินพันธ์ใหม่ของไทย

แปลและเรียบเรียงจากบทความของ สนิทสุตา เอกชัย

หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ 24 พ.ค. 2529

อย่าไปดูนิทรรศการนี้ ถ้าคุณคิดว่าจะได้ดูอะไรที่สวงามสบายตา

แต่ถ้าคุณต้องการอะไรที่ประเทืองปัญญา อย่าพลาดนิทรรศการ ศิลปะแห่งความคิด ในหัวข้อ พื้นบ้าน - ไทย - เวลา ที่แสดงอยู่ขณะนี้ จนถึงวันที่ 8 มิถุนายน ที่หอศิลป์ พีระศรี เพื่อเป็นการฉลองครบรอบ 12 ปี ของหอศิลป์แห่งนี้

ที่นี่ ไม่ใช่ศิลปะสืสว บนม้าใบ และศิลปะพื้นบ้านไทย ก็ไม่ใช่งานหัตถกรรมที่เคยเห็นกันเสมอมา

ศิลปินวัย 28 กมล เฝ้าสวัสดิ์ อธิบายว่า “ในงานแนว คอนเซ็ปชวล อาร์ต คอนเซ็ปของศิลปินมาก่อนความงาม ดังนั้นอาจเรียกได้ว่า พวกเราได้ฝ่าฟันต่อหลักการตามประเพณีนิยม เพื่อที่จะได้เสนอความคิดของเราต่อผู้ชมได้อย่างตรงไปตรงมา

จุดมุ่งหมายของพวกเรา คิดทำให้คุณนั่งลงสงสัย และคิด ส่วนเรื่องของสื่อที่ใช้ หรือวัสดุ เราจะเลือกใช้ในสิ่งที่เราเห็นว่าสามารถแสดงออกถึงแนวคิด (คอนเซ็ป) ของเราได้ดีที่สุด”

..... ศิลปินเหล่านี้ (15 คน) ใช้สื่อต่างกันออกไป นับตั้งแต่ วิทยุ เครื่องเล่นเทปคาสเซ็ท หนังสือพิมพ์ภาพถ่าย ชยะ ภูเขาของนามัย ผ่าอนามัย พวกเขาใช้วัสดุเหล่านี้ เพื่อแสดงออกถึงความคิดของพวกเขาต่อสิ่งที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน และศิลปะที่มีความสัมพันธ์ของกาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่ก็ใช่เพียงเท่านั้น พวกเขายังได้พยายามค้นหา ความหมายใหม่ ๆ ให้กับศิลปะพื้นบ้านด้วย

“ศิลปะพื้นบ้าน รับใช้และเกี่ยวพันกับผู้คนมานานแล้ว” กมล กล่าวต่อไป “เราอาจจะดูเพียงว่า เครื่องจักสาน คือศิลปะพื้นบ้าน แต่ในเนื้อหาจริง ๆ ของมัน สิ่งเหล่านี้ ก็คือของใช้ประจำวันนั่นเอง

เพื่อให้การแสดงผลงานร่วมของศิลปินรุ่นใหม่ มีผลในทางสื่อสารและการต่อเนื่องทางพื้นฐานความคิดปรัชญาของไทยเรา คณะผู้จัดงานจึงได้วางแนวทาง ๆ เพื่อให้ศิลปินรับเชิญทั้งหมด มีเป้าหมายในการนำเสนอที่มุ่งไปสู่ทิศทางเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้งานในส่วนทั้งหมดมีความเป็นเอกภาพ และมีพลังการแสดงผลออกอย่างสูงแล้ว ยังจะทำให้ศิลปินมีโอกาสศึกษาค้นคว้าสร้างผลงานจากแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจาก “พื้นบ้าน” อันเป็น “ภูมิหลัง” ของศิลปินทั้งหมด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาและเสริมสร้างการต่อเนื่องทางแนวคิดได้ระดับหนึ่งด้วย

ในอีกด้านหนึ่ง การแสดงงานครั้งนี้ จะทำให้ผู้ชมได้มีโอกาสชมงานศิลปะ โดยมีจุดเริ่มต้นที่แนวคิด (CONCEPT) เป็นหลัก มีใช้มุ่งแต่ศึกษาแนวทาง (STYLE) แต่อย่างเดียว

สำหรับสาเหตุที่หยิบยกเอาแนวคิด “พื้นบ้าน” มาใช้เป็นแนวในการแสดงครั้งนี้ สืบเนื่องมาจาก ความเข้าใจของผู้จัดว่า งานพื้นบ้านนั้น มีความเป็นอิสระในการสร้างงานโดยไม่มีวิธีและแบบแผนที่ตายตัว มีการแก้ปัญหาโดยฉับพลัน และผลของงานก็มุ่งไปสู่เจตนาธรรมเป็นอันดับแรก ซึ่งมีส่วนที่เหมือนกันกับการสร้างงานแนว คอนเซ็ปชวลอาร์ต แต่แน่นอน ข้อแตกต่างย่อมมีอยู่ในพื้นฐานความเชื่อ คตินิยม ระหว่างสมัยใหม่ และสมัยเก่า แต่ความพยายามครั้งนี้ จะทำให้ศิลปินได้ใช้เวลาในการค้นคว้าอย่างจริงจัง ที่จะทำความเข้าใจกับ “ความเป็นพื้นบ้าน” ของตนเอง แล้วนำออกมาสร้างในรูปแบบและเนื้อหาสมัยใหม่ ซึ่งย่อมเป็นสิ่งท้าทายต่อการสร้างแนวทางใหม่ ๆ เช่นนี้ขึ้น

หอศิลป์ พีระศรี ที่ได้จัดแสดงนิทรรศการศิลปะแห่งความคิด ขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในประเทศไทยนี้ มีความหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะเห็น ความคิดในการค้นคว้าสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ออกมา บรรจุไว้ในประวัติศาสตร์ศิลปะของยุคสมัยปัจจุบัน ของเมืองไทย

จุมพล อภิสุข
หอศิลป์ พีระศรี

“พื้นบ้าน - ไทย - เวลา” :
ศิลปะแห่งความคิด : โดยศิลปินพันธ์ใหม่ของไทย
แปลและเรียบเรียงจากบทความของ สนิทสุตา เอกชัย
หนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์ 24 พ.ค. 2529

อย่าไปดูนิทรรศการนี้ ถ้าคุณคิดว่าจะได้ดูอะไรที่สวยงามสบายตา

แต่ถ้าคุณต้องการอะไรที่ประเทืองปัญญา อย่าพลาดนิทรรศการ ศิลปะแห่งความคิด ในหัวข้อ พื้นบ้าน - ไทย - เวลา ที่แสดงอยู่ขณะนี้ จนถึงวันที่ 8 มิถุนายน ที่หอศิลป์ พีระศรี เพื่อเป็นการฉลองครบรอบ 12 ปี ของหอศิลป์แห่งนี้

ที่นี่ ไม่ใช่ศิลปะที่สวยงาม บนผ้าใบ และศิลปะพื้นบ้านไทย ก็ไม่ใช่งานหัตถกรรมที่เคยเห็นกันเสมอมา

ศิลปินวัย 28 กมล เผ่าสวัสดิ์ อธิบายว่า “ในงานแนว คอนเซ็ปชวล อาร์ต คอนเซ็ปของศิลปินมาก่อนความงาม ดังนั้นอาจเรียกได้ว่างานนี้ได้ฝ่าฝืนต่อหลักการตามประเพณีนิยม เพื่อที่จะได้เสนอความคิดของเราต่อผู้ชมได้อย่างตรงไปตรงมา

จุดมุ่งหมายของพวกเรา คิดทำให้คุณนั่งสงสัย และคิด ส่วนเรื่องของสื่อที่ใช้ หรือวัสดุ เราจะเลือกใช้ในสิ่งที่เราเห็นว่าสามารถแสดงออกถึงแนวคิด (คอนเซ็ป) ของเราได้ดีที่สุด”

..... ศิลปินเหล่านี้ (15 คน) ใช้สื่อต่างกันออกไป นับตั้งแต่ วิหุญ เครื่องเล่นเทปคาสเซ็ท หนังสือพิมพ์ภาพถ่าย ชยะ ชุขะของอนามัย ผ้านามัย พวกเขาใช้วัสดุเหล่านี้ เพื่อแสดงออกถึงความคิดของพวกเขาต่อสิ่งที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน และศิลปะที่มีความสัมพันธ์ของกาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่ก็ใช่เพียงเท่านั้น พวกเขายังได้พยายามค้นหา ความหมายใหม่ ๆ ให้กับศิลปะพื้นบ้านด้วย

“ศิลปะพื้นบ้าน รับใช้และเกี่ยวพันกับผู้คนมานานแล้ว” กมล กล่าวต่อไป “เราอาจจะดูเพียงว่า เครื่องจักสาน คือศิลปะพื้นบ้าน แต่ในเนื้อหาจริง ๆ ของมัน สิ่งเหล่านี้ ก็คือของใช้ประจำวันนั่นเอง

นั่นก็เท่ากับว่า วิหุญ ไทรทัศน์ ตู้เย็น และอาจนับถึงคอมพิวเตอร์ ก็สามารถเป็นศิลปะพื้นบ้านได้เท่า ๆ กับเครื่องจักสาน พื้นบ้านและร่วมสมัย ก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง”

แทนที่จะเห็นเครื่องจักสาน เราก็จะเห็น เช่น กระดานดำ เขียนตัวหนังสือ “บทบรรยายว่าด้วยอำนาจ” โดยวสันต์ สิทธิเขตต์ ประหนึ่งจะตั้งคำถามไว้ในใจของผู้ชม ต่ออำนาจที่มีอยู่ในขณะนี้

...งานอีกชิ้นหนึ่งของวสันต์ “บทบรรยายของความตาย” เครื่องเล่นเทปคาสเซ็ท บันทึกเสียงซ้ำ ๆ ซาก ๆ เกี่ยวกับการทำในสิ่งที่ถูกต้องตามประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ล้อมรอบด้วยเก้าอี้วางเปล่าหลายตัว วสันต์อธิบายถึงงานเขาว่า “ประเพณี (หรือค่านิยม) มีพลังมากมายมหาศาล จนคนต้องยอมรับ ประหนึ่งว่า เป็นสิ่งเดียวเท่านั้น ที่เราต้องทำ หรือต้องรับรู้ เรากำลังปล่อยให้ประเพณี (ค่านิยม) นำพาเราไปโดยไม่เคยตั้งคำถาม และด้วยเหตุนี้ เราจึงสูญเสียอิสระภาพในการค้นหาอะไรด้วยตัวเราเอง ซึ่งก็เท่ากับว่า เราเป็นวิญญาณที่ว่างเปล่าของคนตายนั่นเอง”

มีงานที่มีลักษณะวิจารณ์สังคมชิ้นอื่น ๆ อีก เทอดเกียรติ พรหมนอก “หุ่นไล่กา” ภาพปั้นคนทำทางทนต์ทรมานด้วยดินเหนียว อยู่ท่ามกลางชยะและน้ำเน่า สีคน จีระศักดิ์ พัฒนพงษ์ “คนในกรอบสีทอง” หุ่นกระดาษ 2 ตัว มีรูปร่างคล้ายคน ตัวหนึ่งมีถุงยางอนามัย อีกตัวหนึ่งมีผ้าอนามัย

แต่งงานบางชิ้นก็บอกอะไรที่ธรรมดา ๆ เกี่ยวกับแก๊งค์ต่อวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยไม่ได้ตัดสินเกี่ยวกับปัญหาทางศีลธรรมจริยธรรม ทั้งนี้รวมถึงงานของกมล เผ่าสวัสดิ์ “ความหมายของคำว่า FOLK” ซึ่งเน้นถึงสื่อมวลชน กับความทันสมัยของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

จุมพล อภิสุข “วัสดุสำเร็จรูปจากระบบอุตสาหกรรมมา” บอกเล่าถึงข้อสังเกตส่วนตัวบางประการต่ออิทธิพลของความทันสมัยที่มีต่อชนบท และชาวชนบทได้ปรับตัวหรือปรับใช้ สิ่งทันสมัยเหล่านั้น ให้เข้ากับประเพณี ความเชื่อ ของพวกเขาอย่างไร

ในส่วนที่แสดงความห่วงใยต่อศิลปินบ้าน ที่ตายไปแล้ว ไพศาลธีระพงษ์วิษณุพร แสดงออกในผลงาน “ซากศพ” เป็นโลงศพ ที่ไม่มีฝาปิด ภายในบรรจุด้วยเครื่องหัตถกรรม มาเรียงจัดให้เป็นเหมือน “ร่างศพ” คนนอนอยู่ในโลง โดยมีลวดหนามกันระหว่างผู้ชมกับศพในโลงนั้น

งานเพียงชิ้นเดียวที่จะทำให้คุณอึดใจไปกับอารมณ์ขันของศิลปินหญิง ซึ่งเป็นเพียงคนเดียวในงานแสดงครั้งนี้ รสลิน อัฐพร “ออกแบบงาให้พระพิฆเนศ” การออกแบบงา 7 อัน สำหรับใช้ในแต่ละวันของสัปดาห้แก่พระพิฆเนศ เทพเจ้าแห่งศิลปศาสตร์ ผู้มีหัวเป็นช้างงาเดียว

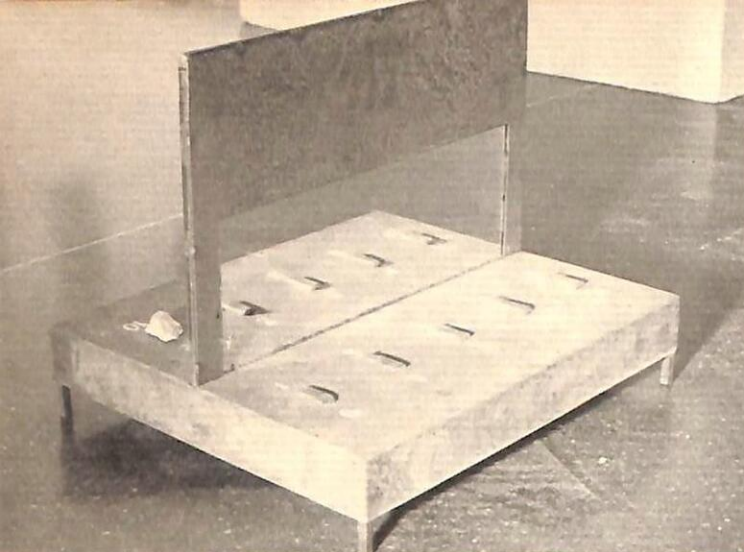
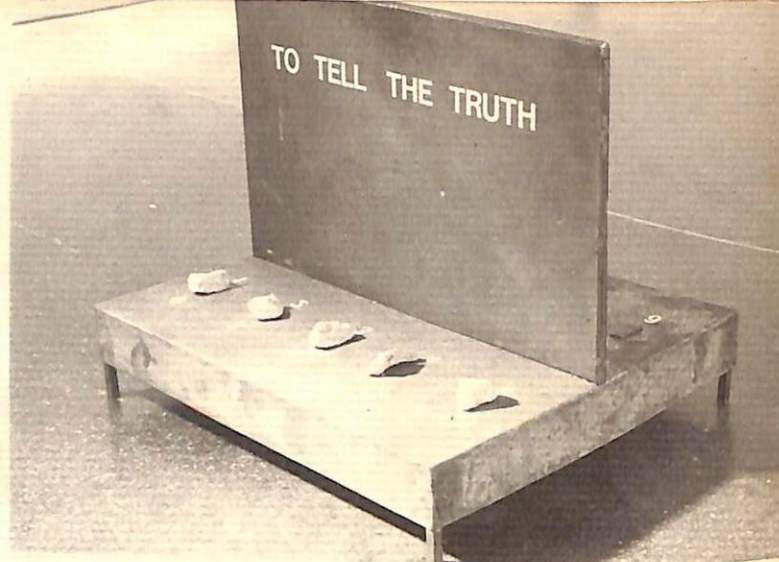
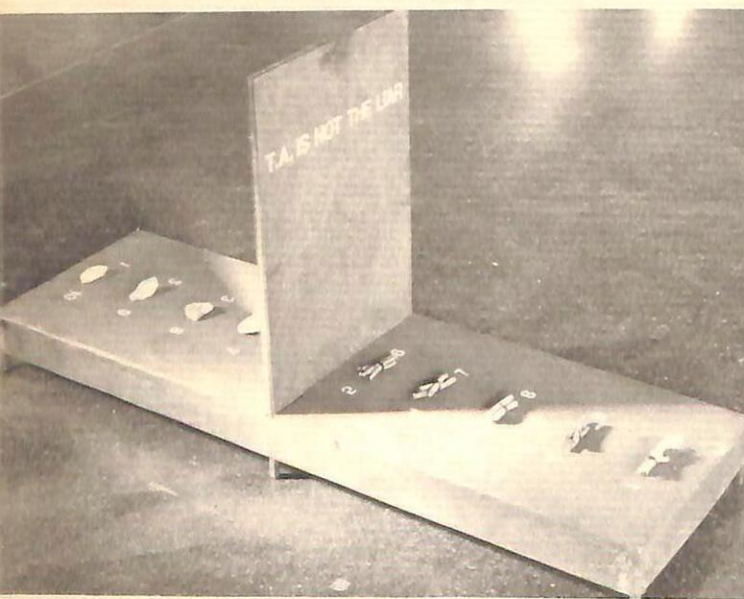
ศิลปินหนุ่มอีกคนหนึ่ง ธเนศ อ่าวสินธุ์ศิริ ก็ทำงานค่อนข้างหนักสมอง “ที.เอ.ไมซ์คอนโกหก” และ “บอกความจริง” เขาฉลาดมากในการใช้กระจก แสดงถึงความกำกวมทั้งระหว่างความจริงและความลวง “มันเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับคนทุกคนเป็นประจำ บางครั้งเรารู้สึกสับสนระหว่างภาพจริงกับภาพลวง ความจริงกับความลวง” ธเนศ กล่าว

“นี่คือหัวใจของงาน คอนเซ็ปชวล อาร์ต” กมลกล่าวเสริม “ดูเหมือนว่าเราจะรู้สึกปลอดภัยดี ถ้าเราได้เดินในแนวทางที่มีคนแผ้วถางไว้ให้เราแล้ว เพื่อไปทำในสิ่งที่เราถูกบอกว่า ถูกต้องแล้ว และก็ได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม (หรือกลุ่มชน)”

“แต่จะมีใครบ้างบอกเราได้ว่า ไร้ที่ว่าถูกนั้น จะไม่มีไม่ผิดเลย ซึ่งก็หมายความว่า เราอาจจะไม่มีโอกาสได้ทำในสิ่งที่เราอยากทำ ทั้ง ๆ ที่มันอาจจะจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็ได้ นี่ก็คือสิ่งที่เราจะต้องสูญเสียให้กับการทำอะไรที่จะต้องทำตามกันไป”

แนวคิดหลัก ๆ ก็คือ การตั้งคำถามให้กับความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ เพื่อหาคำตอบใหม่ให้มัน

“บางทีผู้ชมอาจจะว่า งานพวกเราเข้าใจยาก แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อคนเริ่มตั้งคำถามขึ้นแล้ว พวกเขาก็ต้องหาคำตอบให้ได้เองเหมือนกัน”

Rama IX Art Museum Foundation

วัสดุสำเร็จรูป จากระบบอุตสาหกรรม/ เจดีย์ทราย และสิ่งสร้างสรรค์
ด้วยคน

Ready made objects from modern industrial product/ Jedi Sai
(Sand Pagoda) and Man made objects.

จุมพล อภิสุข
Chumpon APISUK

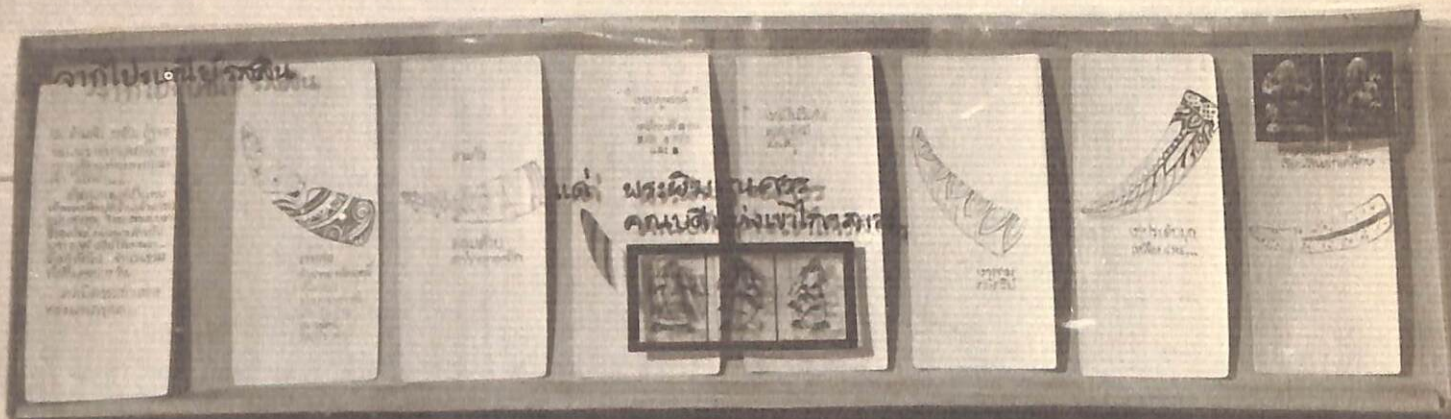
“เรื่องของความจริง และความลวง โดยใช้การสื่อของหน่วยตัวเลข
(จำนวน) และเนื้อแท้ของวัสดุ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง และ
ความพ้องต้องกัน ระหว่างด้าน 2 ด้าน ที่อยู่กันคนละข้าง”

ที.เอ. ไม่ใช่คนโกหก
T. A. is not a liar
ธเนศ อาวสินธุ์ศิริ
Thanes Ao-Sinsiri

“ผมไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า ศิลปินบ้านนั้น ในความเป็นจริงได้สูญสลาย
ไปแล้ว ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของระบบเงินและอุตสาหกรรม แต่ในขณะ
เดียวกันศิลปินที่เป็นชาวบ้าน ก็ยังหลงเหลืออยู่ในคราบของชาวไร่ชาวนา
ที่เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคทางสังคม.... ก็ยังดีหน่อยที่เขายังมีชีวิตอยู่

นาน ๆ ที่พวกเขาทำงานศิลปะ ไปตามสภาพและเหตุการณ์ โดยใช้วัสดุ
ที่หาได้ในท้องตลาด หรือของเหลือใช้ในครัวเรือน กระป๋องนม สีกระป๋อง
กล่องกระดาษ พลาสติก เชือกพลาสติก เศษผ้า ชิ้นส่วนรถไฟ นอตจาก
รถยนต์ ตาปู เศษไม้ ไม้ไผ่ ฯลฯ ...

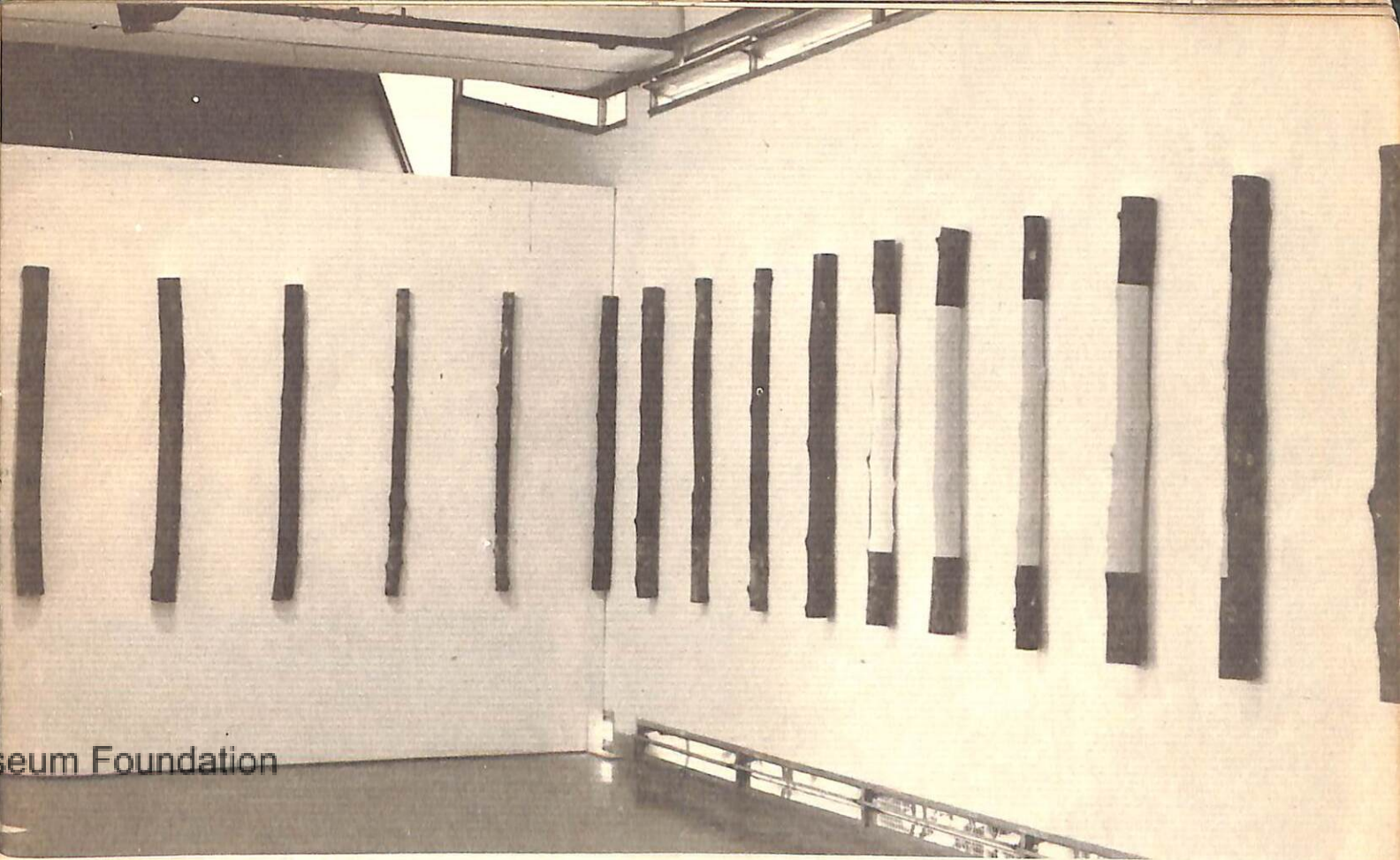
หน้าตาของศิลปินบ้าน เปลี่ยนไปสู่การดัดแปลงวัสดุรอบข้าง และจัดวาง
องค์ประกอบของมันใหม่”

Rama IX Art Museum Foundation

ออกแบบงาให้พระพิฆเนศ
Design new tusk for the God Bhiganes

รสนิน อัฐพร
Rossalin ATTAPORN

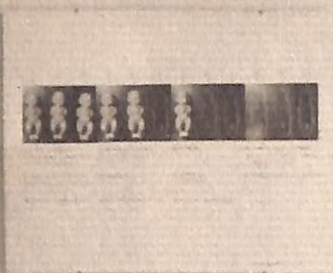
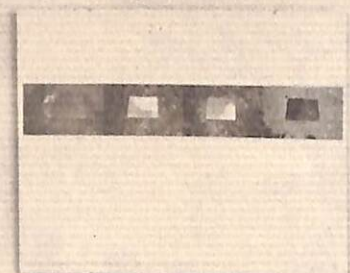
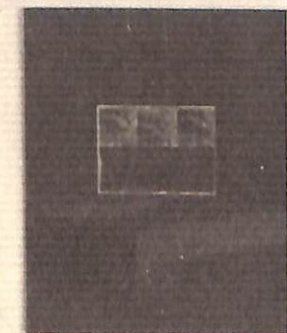

ธรรมศักดิ์ บุญเชิด
Thammasak BOONCHERD

“ข้าพเจ้าต้องการสร้างพื้นที่สีที่แผ่กว้าง (Color Space) โดยการนำเอา
สีน้ำเงินและสีเหลืองร่วมกับสีตามธรรมชาติของท่อนไม้ เป็นสื่อหลัก
ในการนำเสนอ

เป็นการนำเอาค่าของสีทั้งสอง ในหลายพื้นที่เข้ามารวมกัน ให้ต่อเนื่อง
แผ่กว้าง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนกลายเป็นมโนภาพหนึ่ง

นี่เป็นเพียงแนวคิดส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์งานของข้าพเจ้าเท่านั้น
สำหรับในส่วนทั้งหมดแล้ว อยากให้ทุกคนใช้สิทธิของตนในการที่คิด
ตีความ และสร้างมโนภาพเสริมขึ้นด้วยตัวเอง ข้าพเจ้าอยากมอบอิสระภาพ
เสรีภาพ ความเป็นตัวของตัวเอง และสิ่งอื่น ๆ ที่ดีกว่า ให้กับทุก ๆ คน”

Rama IX Art Museum Foundation

ประมวล บุรุษพัฒน์
Pramuan BURUSPHAT

“ผมเป็นคนเมือง เกิดแถวสีลม เรียนหนังสือในย่านบางรัก จำไม่ได้เลยว่าเคยสัมผัสกับศิลปะพื้นบ้านของคนกรุงแบบไหนบ้าง ที่ติดใจคือ การได้ใส่เสื้อเชิร์ตโทเรโทรอนครั้งแรก ถึงแม้จะใส่มันสบายเหมือนผ้าฝ้าย แต่ก็เป็นที่ซักรีดง่ายไม่ยับยู่ยี่เมื่อเล่นทั้งวัน นอกจากนั้นก็ยังมีของเล่นที่ชอบมาก คือ ชุดอัดรูปด้วยแดด ของเล่นดังกล่าวประกอบด้วยกระดาษอัดรูปขนาดประมาณ $2\frac{3}{4} \times 4$ นิ้ว จำนวน 5 - 6 แผ่น เนกาทิฟที่ทำจากกระดาษโป่งแสงชนิดหนึ่ง และกระจกใสขนาดเท่ากระดาษ 1 แผ่น มีวิธีเล่นง่าย ๆ คือ อัดกระจกใสให้ทับเนกาทิฟวางลงบนกระดาษอัดรูป แล้วนำไปตากแดดประมาณ 5 - 10 นาที ก็จะได้ภาพบนกระดาษอัดรูปนั้น ภาพที่ได้ดูได้ไม่นานก็เปลี่ยนเป็นสีดำไปหมด

นั่นคือที่มาของงาน “เนกาทิฟ/พอสซิทีฟ” ซึ่งประกอบด้วยฟิล์มขาว - ดำ ขนาด 120 จำนวน 3 เฟรม กระดาษอัดรูป GAF CONTACT PAPER TYPE 1300 ขนาด $2\frac{3}{4} \times 7$ นิ้ว 1 แผ่น วางเรียงกันบนกระดาษสีเงิน

กระดาษสีเงินนั้น เปรียบเสมือน เงิน (Silver) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการสร้างฟิล์มและกระดาษอัดรูป ซึ่งเราใช้กันในปัจจุบัน ฟิล์มก็คือสิ่งที่เราใส่ไว้ในกล้อง เพื่อบันทึกภาพ แล้วนำไปอัดบนกระดาษอัดรูป กระดาษอัดรูปที่ใช้มีลักษณะเหมือนกระดาษโบราณ คืออัดภาพเท่าแบบด้วยแสงแดด เมื่อได้ภาพแล้วไม่นำไปฟิกส์ (fix) ภาพก็จะเปลี่ยนสีไปในที่สุด เช่นเดียวกับของเล่นในวัยเด็ก ทั้งหมดนี้เป็นสังขารธรรม เกี่ยวกับการถ่ายภาพที่คนส่วนมากไม่ค่อยจะนึกถึง”

เพื่อนร่วมสมัย และ การจัดวางศิลปะพื้นบ้านโบราณใหม่
PERFORMANCE & INSTALLATION OF FOLK OBJECTS

คม ขาวทอง
Kom KHAOTONG

สนธิ คิวฮก
Sanit KEW-HOK

“ความสัมพันธ์ของนามธรรมกับนามธรรม รูปธรรมกับรูปธรรม และ
นามธรรมกับรูปธรรม

หอศิลป์ พีระศรี - อากาศ

- ปูน
- ทราช
- แรงงาน
- เหมือ
- สายตา
- โลหะ
- คน
- ความคิด
- คำถาม ?
-
-

Rama IX Art Museum Foundation

บทที่ หนึ่ง

LESSON ONE

สรวิชัย มลิณทสูต

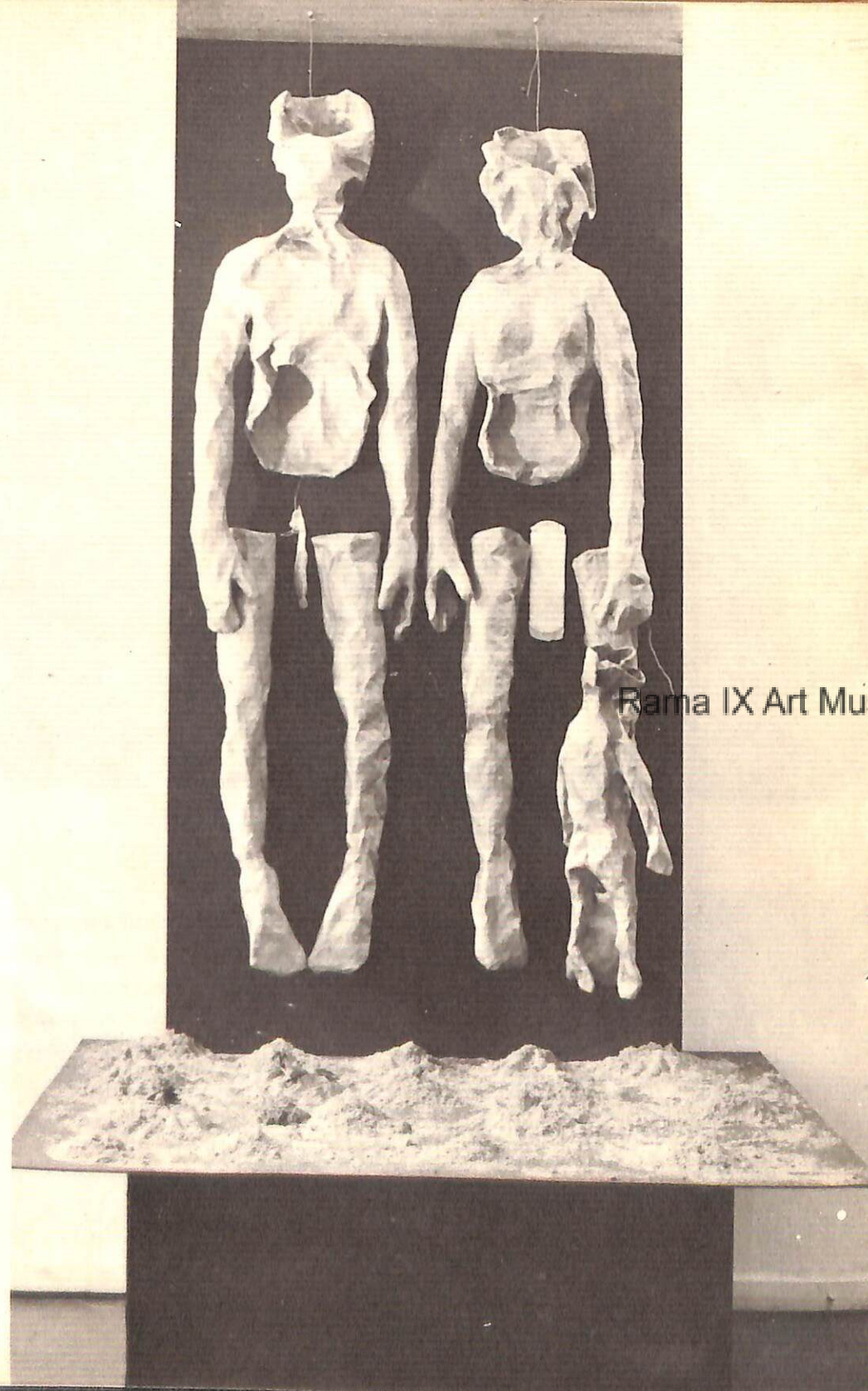
Sansern MILINDASUTA

คำนึงในสังคมเราทุกวันนี้ มนุษย์พยายามปกปิดสัญชาตญาณ ความ
เลวร้าย และพยายามทำลายให้มันหมดสิ้นไปจากตัวตน ดูเหมือนจะเป็น
ความพยายามที่จะหลีกหนีความเป็นจริง สาเหตุของการปกปิดนี้มาจาก
สังคม ที่ยอมรับการเสแสร้ง มากกว่าความจริง
ข้าพเจ้าได้นำเอาพื้นฐานความคิดนี้ มาแสดงในลักษณะสัญลักษณ์ เป็น
กล่องที่บรรจุภาพถ่ายสัญชาตญาณที่สามารถเปลี่ยนแปลงปกปิดตัวเองได้
ตามสภาวะและเวลา ที่ดำเนินไป”

จิระศักดิ์ พัฒนพงษ์
Jirasak PATANAPONG

“คนที่มีชีวิตอยู่ ๙ กระดาษ
เพศชาย ๙ ถุงยางอนามัย
เพศหญิง ๙ ผ้าอนามัย
คนที่ตายแล้ว ๙ กองทราย
พื้นหลัง ๙ ไม้อัด 190 x 90 ซม.
พื้นล่าง ๙ ไม้อัด 100 x 130 ซม.”

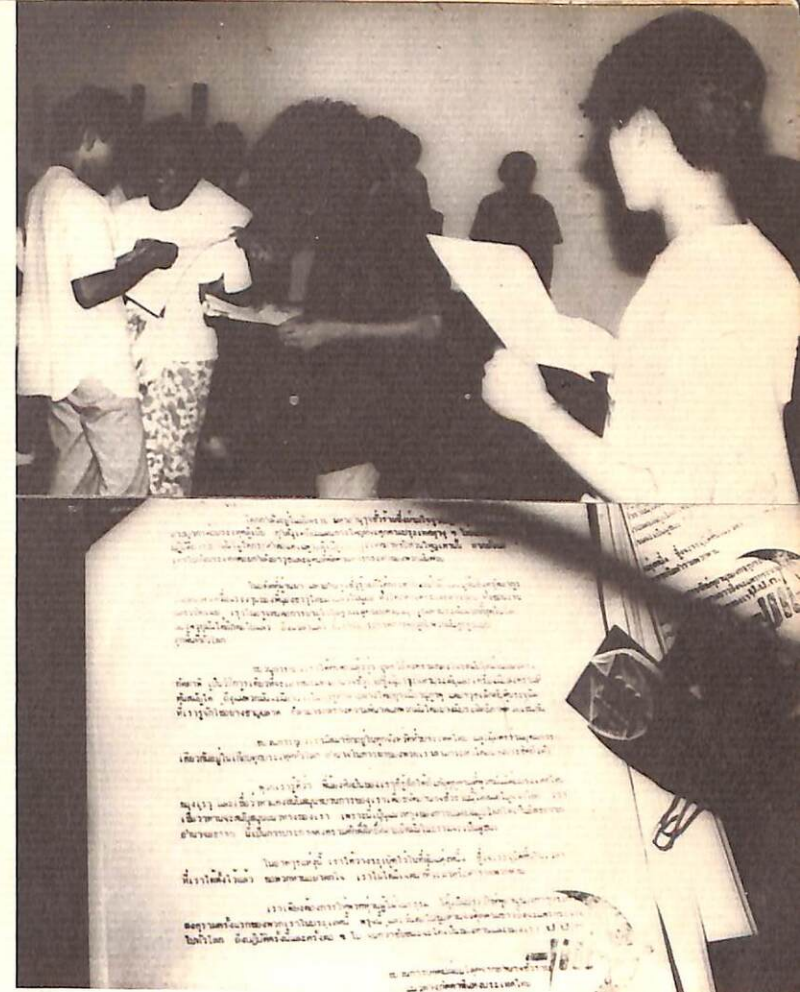
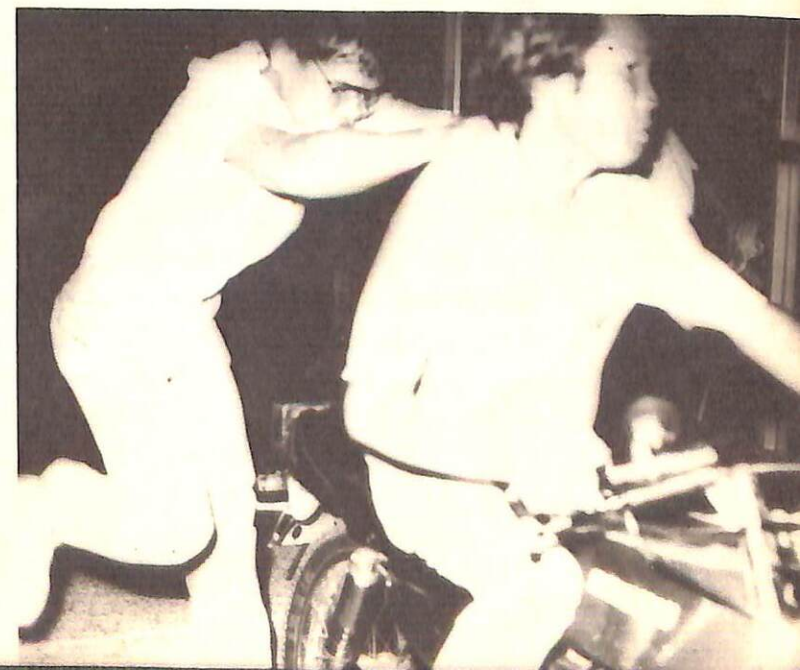

ดอกไม้และเสรีภาพ
FLOWERS AND FREEDOM
นนทศักดิ์ ปาณะสารทูล
Nontasak PANASARATTOOL

แฮปเปนนิ่ง
HAPPENNING

“เหตุการณ์ทั้งหมดจะเกิดขึ้นในสถานที่แสดงงาน และดำเนินไปประมาณ 10 นาที ในระหว่างที่ผู้คนกำลังชมศิลป์ และการแสดงในระหว่างพิธีเปิด ทันใดนั้นจะมีคนจำนวนหนึ่ง วิ่งกรูออกมาในหมู่ชนพร้อมกับโยนใบปลิว ปีกใหญ่จนกระจัดกระจาย เป็นเอกสารขู่ว่าระเบิดหอศิลป์ฯ ภายในคืนนั้น

จากนั้นจะมีโทรศัพท์ แจ้งว่าทุกสิ่งในใบปลิวนั้นเป็นความจริง และระเบิด อยู่ในกล่องสีดำ ซุกซ่อนอยู่ในบริเวณงานนี้ ทันใดนั้นก็มีเสียงคนตะโกน ขึ้นว่า พบกล่องสีดำแล้ว ในระหว่างนั้นไฟฟ้าในงานจะดับมืดลง มีเสียง อานบทกวีดังขึ้นมา เมื่อบทกวีจบลงไฟฟ้าจะเปิดแล้วมีคน 6 - 7 คน ถือกล่องสีดำออกมาจากที่ซ่อน และเปิดกล่องออกพร้อมกัน ซึ่งจะปรากฏว่ามีนกสีขาวบินออกมา และจะมีคนถือดอกไม้ออกมาแจกให้ผู้คนในงาน ทุกคน”

歡喜發財

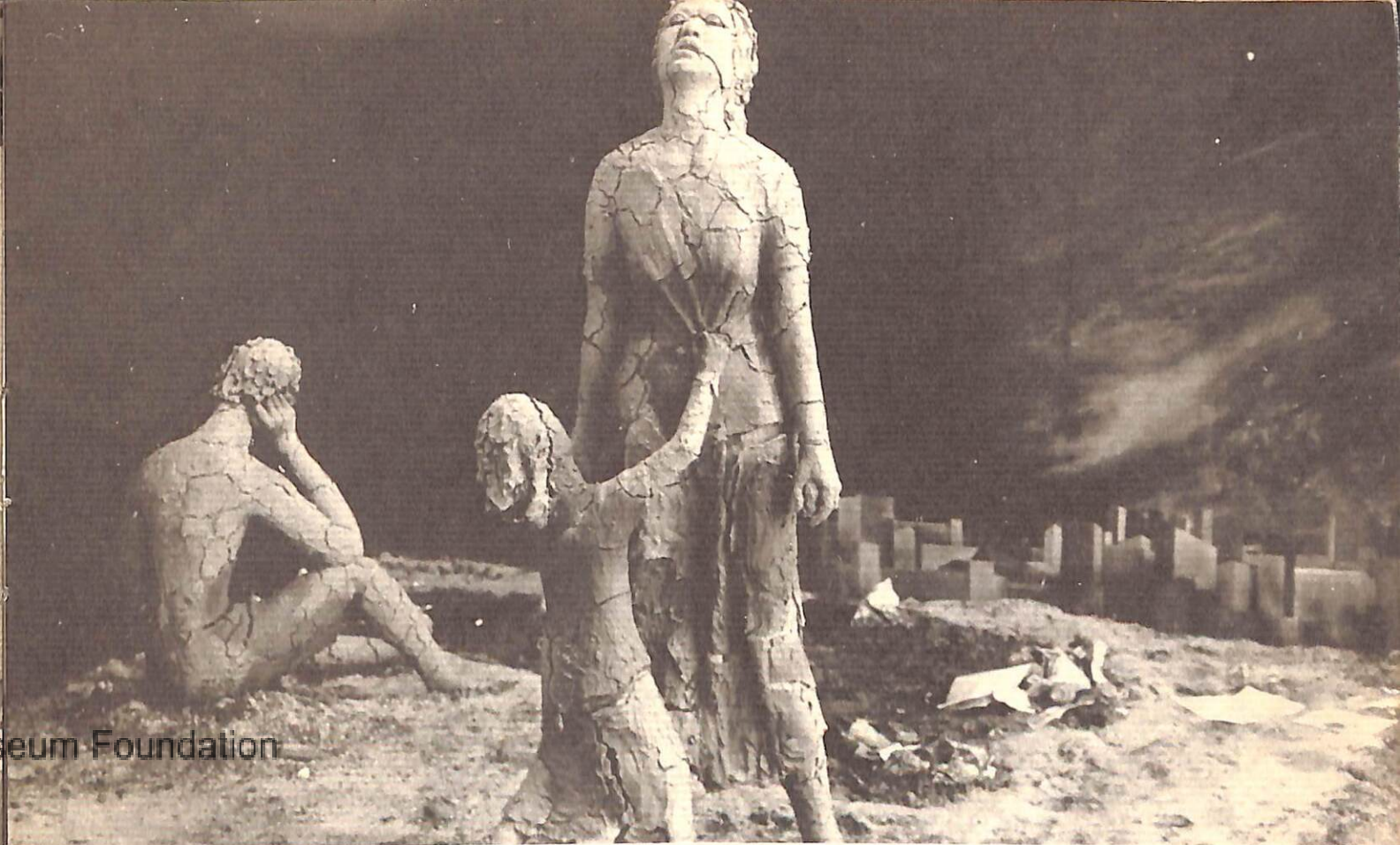

Rama IX Art Museum Foundation

ความหมายของ "FOLK"
THE MEANING OF FOLK
กมล ฝาสวัสดิ์
Kamol PHAOSAWSDI

“เป็นการหยิบยกเอาตัวอักษร ที่ประกอบขึ้นเป็นคำ มาหาความหมายที่กว้างออกไป อย่างเช่น - คำว่า FOLK = FASHION + ORGANIZATION + LIFE + KINGDOM หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการย้อนหารากฐาน และที่มาของคำแต่ขยายความหมายในอีกลักษณะหนึ่ง เป็นการแสดงทัศนคติ ความคิดเห็น ความเข้าใจ ความเชื่อ และไม่เชื่อ

ซึ่งจริง ๆ แล้ว ข้าพเจ้าต้องการตั้งคำถาม ว่าสิ่งที่เรายอมรับ หรือความเชื่ออันนั้น เป็นจริงอย่างที่เรเข้าใจหรือเปล่า หรือเราเพียงเชื่อตามคนอื่น หรือตามความเชื่อในสังคม ซึ่งเป็นการถูกบังคับให้เชื่อ (การปลูกฝังทัศนคติ)”

หุ่นไล่กา
SCARECROW
เทอดเกียรติ พรหมนอก
Terdkiat PROMNOG

“จุดหมายเลข 1 หุ่นปั้นด้วยดินเหนียว 3 ตัว เป็นชายกำลังนั่งตกปลา และแม่ลูก ขึ้นกอดกันอยู่
จุดหมายเลข 2 คลองน้ำเน่า มีขยะเน่าเหม็น ขยะประกอบด้วย ขวดเหล้า ภาพโป๊ และหลายอย่างที่เป็สิ่งแทนสังคมเมือง
จุดหมายเลข 3 เป็นฉากหลัง มีภาพโรงงานปล่อยควันดำ มีตึกรามบ้านช่อง ที่เจริญ แต่ท้องฟ้ามืดมิด เห็นแสงแดดริบหรี่ เงาตัวของหมอกเมฆย่างเข้ามาแทนที่แสงสว่างที่มีอยู่เพียงริบหรี่
ในเวลาเปิด จะมีการแสดง (โดย สุรพล ปัญญาวิชระ) ถึงการตอบโต้ระหว่างหุ่นไล่กา และเทวดา”